

पूर्वांचल

Purwanchal National Daily

◆ वर्ष : २७ ◆ अंडक : ३४० ◆ पृष्ठ ४ ◆ बित्तिमोड ◆ विक्रमी २०७९ कात्तिक १९ गते शनिवार (Saturday, November 5, 2022) नेपाल सम्वत् १९४२ Web : www.purwanchaldaily.com ◆ मूल रु : ५/- भारतमा भास्तु : ४/-

सन्दीप पुर्णका
लागि थुनामा

काठमाडौं, कात्तिक १८। जिल्ला अदालत काठमाडौंले राष्ट्रिय किंकेट टोलीका निलम्बित कपान सन्दीप लामिछानेवरुद्ध परेको मुद्दामा थुनछेक बहसपछि शुक्रवार पुर्णका लागि थुनामा पठाउने आदेश दिएको छ।

न्यायाधीश माधवप्रसाद थिमिरको इजलासले लामिछानेवरुद्ध परेको मुद्दामा थुनछेक बहसपछि शुक्रवार पुर्णका लागि थुनामा पठाउने आदेश गरेको हो। उक्त मुद्दामा बुधवारबाट थुनछेक बहस प्रारम्भ भएको थियो। सरकारी वकिल कालात्मक लामिछानेवरुद्ध १७ वर्षीया किशोरीलाई बलात्कार गरेको आरोपमा यही कात्तिक १४मा मुद्दा दायर गरिएको थिए।

सरकारी वकिल कालात्मक दायर गरेको मुद्दामा लामिछानेलाई १०८६वि १२ वर्षसम्म कैद सजाय हुनुपर्ने माग गरिएको छ। मुलुकी अपराधसहित, २०७४को परिच्छेद १८ को कर्पोरीसम्बन्धी कुसुको दफा २१९को उपदफा (३)को देहाय (घ) अन्तर्गतको कसरु गरेको अभियोग लगाइएको छ।

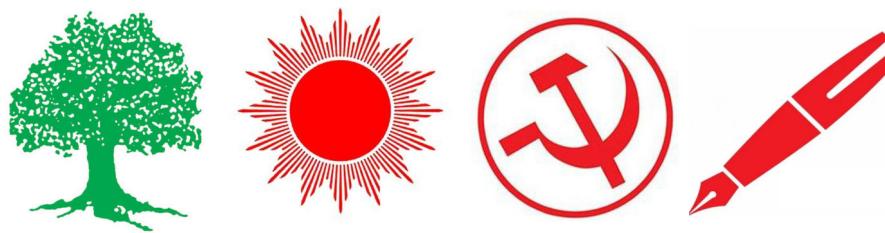
संहिताको दफा २१९को उपदफा (३) देहाय (घ) मा १६ वर्षभन्दा बढी १८ वर्षभन्दा कम उमेरकी महिलालाई कर्पोरा गरेमा १० देखि १२ वर्षसम्म कैद सजाय हुने व्यवस्था छ।

लामिछानेले भने आफूवरुद्ध लागेको बलात्कार आरोप अख्तीकरण गर्दै आफू निर्दोष रेको र बलात्कार नगरेको बयान दिएको छन् भने पीडितले आफूमाथि बलात्कार भएको बयान दिएकी छिन्।

लामिछानेवरुद्ध नालालिकमाथि जवरजस्ती कर्पोरा गरेको आरोपमा जारी रपरेक्षि उनलाई न्यायिक हिरासतमा राखिएको छ। पहरीले गत असोज २०मा उनलाई अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलबाट पकाउ गरेको थियो।

उपचारदेखि प्याडुसम्म निःशुल्क

प्रमुख राजनीतिक दलको चुनावी घोषणापत्र

भाषा कात्तिक १८। आगामी मंसीर ४ गते हुन गड्हरेको निवार्चनको लागि प्रमुख राजनीतिक दलले घोषणापत्रमा स्वास्थ्यको मुद्दालाई प्रमुखताका साथ उठाएका छन्।

नेपाली काग्येस, नेकपा (एमाले), नेकपा (माओवादी केन्द्र), नेकपा (एकीकृत समाजवादी) लगायत पार्टीले सावर्जनिक गरेको घोषणापत्रमा सर्विधान अनुसार स्वास्थ्यलाई निःशुल्क स्वास्थ्य क्षेत्रको विकासका लागि १० प्रतिशत बजेट विनियोजन, स्पानेटरी प्याडेखि निरोगी जस्ता विषयलाई मुख्य स्वास्थ्यका एजेण्डा बनाएका छन्।

नेपाली काग्येसले आगामी पाँच वर्षभित्र तीन वर्षमूँहिनका बालबालिका र ७३ वर्षमाथिका ज्येष्ठ नागरिकलाई निःशुल्क स्वास्थ्य सेवाको व्यवस्था गर्ने उल्लेख गरेको छ। पाँच वर्षभित्र सबै नागरिकको स्वास्थ्य विमा र विमामार्फत गम्भीर प्रकृतिका रोगको उपचारको सुनिश्चितता गर्ने, विमा रकमको दायरा बढाई र १० लाख पुऱ्याइने कांग्रेसको घोषणापत्रमा एजेण्डा बनाएका छन्।

६५ वर्षमाथिका ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, अतिविपन्न, अतिअशक्त, एकल महिला, महिला तथा स्वास्थ्य स्वयमेविकालाई निःशुल्क स्वास्थ्य सेवाको व्यवस्था गर्ने उल्लेख गरेको छ। पाँच वर्षभित्र सबै नागरिकको उल्लेख गरिने छ। नागरिकलाई धर निजिकै गुणस्तरीय आधारभूत स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने तथा स्थानीय तहका साफेवारीमा शहरी स्वास्थ्य प्रवर्द्धन केन्द्र सञ्चालन गरिने, प्रदेशमा नसेने रोग नियन्त्रण केन्द्र स्थापना गरिने छ। नागरिकलाई धर निजिकै गुणस्तरीय आधारभूत स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने तथा स्थानीय तहलाई साधन स्रोत सम्पन्न बनाइने, नयाँ प्रविधिवाट गुणस्तरीय सेवामा द्रुत पहुँचका लागि टेलिमेडिसिन सेवा विस्तार गरिने कांग्रेसको घोषणापत्रमा उल्लेख छ।

सबै महिलालाई निःशुल्क गुणस्तरीय स्थानिटरी प्याडोको व्यवस्था गरिने, सात सय ५३ स्थानीय तहमा एकीकृत स्वास्थ्य पूर्वाधार मापदण्ड अनुरूप पाँच वर्षभित्र स्वास्थ्य संस्था नभएका दुई हजार छ सबै वडामा आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र, सबै गाउँ-नगरपालिकामा विशेषज्ञ चिकित्सकसहितको प्राथमिक अस्पताल, सबै उपमहानगरपालिका र महानगरपालिकामा विशेषज्ञ सेवासहितको अस्पताल सञ्चालन गरिने घोषणापत्रमा उल्लेख छ।

नेपाली काग्येसले पाँच वर्षभित्र हरेक प्रदेशमा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान, विशिष्टीकृत अस्पतालमा विद्युतको अधिकारी अस्पतालमा सञ्चालन गरिने घोषणापत्रमा उल्लेख छ।

नेपाली काग्येसले पाँच वर्षभित्र हरेक प्रदेशमा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान, विशिष्टीकृत अस्पतालमा विद्युतको अधिकारी अस्पतालमा सञ्चालन गरिने घोषणापत्रमा उल्लेख छ।

नेपाली काग्येसले पाँच वर्षभित्र हरेक प्रदेशमा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान, विशिष्टीकृत अस्पतालमा विद्युतको अधिकारी अस्पतालमा सञ्चालन गरिने घोषणापत्रमा उल्लेख छ।

नेपाली काग्येसले पाँच वर्षभित्र हरेक प्रदेशमा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान, विशिष्टीकृत अस्पतालमा विद्युतको अधिकारी अस्पतालमा सञ्चालन गरिने घोषणापत्रमा उल्लेख छ।

नेपाली काग्येसले पाँच वर्षभित्र हरेक प्रदेशमा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान, विशिष्टीकृत अस्पतालमा विद्युतको अधिकारी अस्पतालमा सञ्चालन गरिने घोषणापत्रमा उल्लेख छ।

नेपाली काग्येसले पाँच वर्षभित्र हरेक प्रदेशमा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान, विशिष्टीकृत अस्पतालमा विद्युतको अधिकारी अस्पतालमा सञ्चालन गरिने घोषणापत्रमा उल्लेख छ।

नेपाली काग्येसले पाँच वर्षभित्र हरेक प्रदेशमा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान, विशिष्टीकृत अस्पतालमा विद्युतको अधिकारी अस्पतालमा सञ्चालन गरिने घोषणापत्रमा उल्लेख छ।

नेपाली काग्येसले पाँच वर्षभित्र हरेक प्रदेशमा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान, विशिष्टीकृत अस्पतालमा विद्युतको अधिकारी अस्पतालमा सञ्चालन गरिने घोषणापत्रमा उल्लेख छ।

नेपाली काग्येसले पाँच वर्षभित्र हरेक प्रदेशमा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान, विशिष्टीकृत अस्पतालमा विद्युतको अधिकारी अस्पतालमा सञ्चालन गरिने घोषणापत्रमा उल्लेख छ।

नेपाली काग्येसले पाँच वर्षभित्र हरेक प्रदेशमा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान, विशिष्टीकृत अस्पतालमा विद्युतको अधिकारी अस्पतालमा सञ्चालन गरिने घोषणापत्रमा उल्लेख छ।

नेपाली काग्येसले पाँच वर्षभित्र हरेक प्रदेशमा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान, विशिष्टीकृत अस्पतालमा विद्युतको अधिकारी अस्पतालमा सञ्चालन गरिने घोषणापत्रमा उल्लेख छ।

नेपाली काग्येसले पाँच वर्षभित्र हरेक प्रदेशमा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान, विशिष्टीकृत अस्पतालमा विद्युतको अधिकारी अस्पतालमा सञ्चालन गरिने घोषणापत्रमा उल्लेख छ।

नेपाली काग्येसले पाँच वर्षभित्र हरेक प्रदेशमा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान, विशिष्टीकृत अस्पतालमा विद्युतको अधिकारी अस्पतालमा सञ्चालन गरिने घोषणापत्रमा उल्लेख छ।

नेपाली काग्येसले पाँच वर्षभित्र हरेक प्रदेशमा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान, विशिष्टीकृत अस्पतालमा विद्युतको अधिकारी अस्पतालमा सञ्चालन गरिने घोषणापत्रमा उल्लेख छ।

नेपाली काग्येसले पाँच वर्षभित्र हरेक प्रदेशमा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान, विशिष्टीकृत अस्पतालमा विद्युतको अधिकारी अस्पतालमा सञ्चालन गरिने घोषणापत्रमा उल्लेख छ।

नेपाली काग्येसले पाँच वर्षभित्र हरेक प्रदेशमा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान, विशिष्टीकृत अस्पतालमा विद्युतको अधिकारी अस्पतालमा सञ्चालन गरिने घोषणापत्रमा उल्लेख छ।

नेपाली काग्येसले पाँच वर्षभित्र हरेक प्रदेशमा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान, विशिष्टीकृत अस्पतालमा विद्युतको अधिकारी अस्पतालमा सञ्चालन गरिने घोषणापत्रमा उल्लेख छ।

नेपाली काग्येसले पाँच वर्षभित्र हरेक प्रदेशमा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान, विशिष्टीकृत अस्पतालमा विद्युतको अधिकारी अस्पतालमा सञ्चालन गरिने घोषणापत्रमा उल्लेख छ।

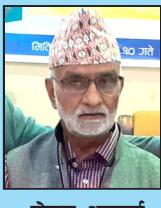
नेपाली काग्येसले पाँच वर्षभित्र हरेक प्रदेशमा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान, विशिष्टीकृत अस्पतालमा विद्युतको अधिकारी अस्पतालमा सञ्चालन गरिने घोषणापत्रमा उल्लेख छ।

नेपाली काग्येसले पाँच वर्षभित्र हरेक प्रदेशमा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान, विशिष्टीकृत अस्पतालमा विद्युतको अधिकारी अस्पतालमा सञ्चालन गरिने घोषणापत्रमा उल्लेख छ।

नेपाली काग

कविता

शब्द सुजना

केशव आचार्य

स्वतन्त्र नागरिक हौं कसैका दास होइनौ
खालमा खेल्ने-खेलाउने जुवा तास होइनौ

हामीलाई सानो सम्पिएर नहेप नउडाऊ
हाँस्य पात्र हुने हास-परिहास होइनौ

भुलेर पनि, आसेपासे नहान्तु हामीलाई,
ज्यू, हजुरमा सिमित हुने खास होइनौ

आफैने दुई हातका नडग्रा घोटेर बाँधेका छौ,
कुखुरा चोरी जीवन धान्ने खाटस होइनौ।

मातृभूमिका स्वाभिमानी सचेत सन्तान हौं,
परिजीवी दुर्काउने गोबरको थास होइनौ

परिआउँदा अँधीबेरी हौं आगो हाँ- तथापि,
हामी शान्तिकामी हौं, कसैको संत्रास होइनौ

कर्मवीर साहासी जागरूक ज्यूँदा जन हौं,
चुपचाप अन्याय खेजे मरेका लास होइनौ

जगत पालनकर्ता कृषक मजदुर हौं,
हामी कसैका अवैध धनको रास होइनौ

कर तिरेर गरीखाने राज्यका सिपाही हौं,
राष्ट्रधन चोरी खाने हामी बदमास होइनौ।

गजल

टनु बिकल्प

बन्दैन देश तिप्रो हातबाट, अब हात फिक
मुकिं ठेण देशलाई रातबाट, अब हात फिक

कति गर्छौ दोहन मात्र रित्याइ सक्यौ सबै
भो भ्रष्टाचारको खातबाट अब हात फिक

फुलौ नदिएर चुँडिरहन्नौ कोपिला जति
सुवासको के आश गर्नु पातबाट अब हात फिक

अन्नको बन्दा अर्थको भोक लगेको छ तिमीलाई
अनि के अघाउँथ्यौ भातबाट अब हात फिक

सुधिएनौ कसै गरे पनि सुधिएनौ कहिल्ये
नउत्रिएर धर छैन सत्ताको मातबाट अब हात फिक

कि अखिर समर नै निम्ताउँदेखौ कि कसौ ?
सम्भावना त देखिएन संवादबाट अब हात फिक

गजल

विवा बलिमंदिर कोइराला

कहिले जीवन बेवेर, कहिले जोवन बेवेर
बाँचेहरूको नजरमा छु म प्रलोभन बेवेर

मलाई यो हल्लाहरुको शहर छोड्ने मन छ
हल्लैहरूसँग मिसिने यो नजाती मन बेवेर

कहिले तिमीले, कहिले तिप्रो रूपले अल्फायो
चुडाउन सकिन यो उल्कन आफ्नो पन बेवेर

दुनियाँ के भन्छ, तिमी के भन्छौ थाहै भएन
म बिचरा यितकै सकिन्छु क्यार गन्थन बेवेर

केही त मेरो पनि उपकार गरेको भए हुन्छ्यो
तिमीले आफ्नो स्वार्थको अमुल्य धन बेवेर

मुक्तक

अर्थ बुकी अर्थ लायो, भने अर्थ हुन्छ
बिना अर्थ अनर्थले, तूलू गर्त हुन्छ ।

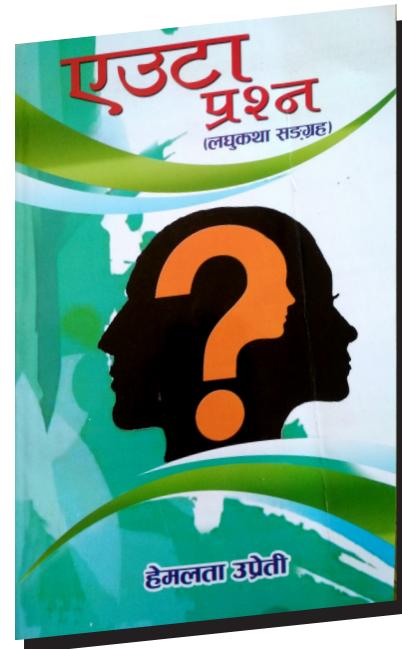
अर्थ अनर्थको गर्त, बुझी बुझी हाँग्रो
वियेक प्रयोग नभएमा, जुनी व्यंय हुन्छ ।

माई नगरपालिका-१०
लुम्बाक, इलाम

कृति समीक्षा

हेमलताको

एउटा प्रश्न

दंग थिएँ । कम्तीमा उसलाई होमवर्क गर्ने र
रातभर त्यापटपमा गेम खेलेर बस्न निर्दे
योजनामा सफल भएको अनुभूति भएको थियो ।
आठ कक्षामा पढने छोरो घरमा भएको
त्यापटपमा गेम खेल्नामा दिनदिनै लागू भएर
रातभर सुन्न र होमवर्क समेत गर्न छोडपछि
उसको र मेरो बीचामा शुरु भएको द्रढ्न
समाधानको त्यही उपाय सर्वोत्तम ठानेको थिएँ
मैले । सहभाति अनुसार काम हुन थायो । इश
बसे रातिसम्म पर्खेर बास्न पर्ने म पर्खन
थाले । १० बजेपछि ऊ त्यापटप व्यागमा हालेर
मलाई त्याएर दिन्यो । म त्यसलाई दराजमा
राखेर चाची लगाएँ सुन्ने गर्थै । ऊ पनि आफ्नो
कोठामा गई सुत्या ।

यस प्रकार रुठिङ लागू भएको तीन हप्ता जिति
भएको थियो । एकदिन राति १२ बजेतर मलाई
शौच जानुपर्ने भयो । बाहिर निस्कैदा छोराको
बढ्न कोठामा भयालको च्यापाचाट मध्यै बत्ती
बलेको देखें । विचार गर्ने । कान थापेर सुन्ने ।
मध्यो त्यापका साथै मध्यो आवाज पनि आएको
थियो । मलाई शंका लायो । आफ्नो कोठामा
फक्केर आई अधि उसले राल दिएरो त्यापटपको
व्याग दराजबाट निकालें । अनि च्यान खोली
हेरेको त व्यागमा दुश्यको त्यापटप जैवि
साइजको काठको ढुको पो राखेको रहेछ ।
हेमलताका कृति यस्तै-यस्तै लघुकथाले भरिएका
छन् ।

लघु कथाकार हेमलताको पहिलो प्रकाशित
लेख: यसरी गर्न सकिन्छ गोडेसल, शिक्षक
मासिक २०७६ । पहिलो लघुकथा: कोरोना
आइरहोस, लघुकथा २०७६, कमलको फूल,
लघुकथा २०७७ । पुस्तक: अन्तर्राष्ट्रिय नेपाली
लघुकथा प्रतियोगिता, तीरीय स्थान, २०७७ ।

नारा छाप्त समाज एउटा प्रश्न तिहानगरद्वारा २०७९, मा
प्रकाशित यस 'एउटा प्रश्न' अन्तिम समाजका
साहित्य र धर्मात्मक साहित्यका लघुकथारु
साहि उत्कृष्ट र धर लाग्ना छन् र छन् समाजका
लाग्ने मागदर्शक । लघुकथाकार हेमलता उपेतीले
के प्रश्नरूप भन्ने र धर्मात्मक भन्ने । छोरो सहमत भएकोमा
वर्णने ।

सञ्ज्ञानद्य

रेखा सापकोटा

सोच्नुस् त ! एकछिन सम्बन्ध भन्ने कुरा कस्तो हुन्छ ? अन्जान
आफ्नो हुन्छ, कसैको प्रेरणाको श्रोत त कसैको हीसला ! अब
सम्बन्धको कुरा जोडिरहेंदा भावनात्मक सम्बन्धलाई नी जोडन
मन लायो, पारस्पारिक सम्बन्ध, भावनात्मक सम्बन्ध एक
मानिस र महिलावीचको सम्बन्ध यी सम्बन्ध विना आयुनिक
समाजको कल्पना गाहो हुन्छ, शून्य हुन्छ, यसभित्र प्रकार,
पहिचान, सम्भव छ, सञ्चारको प्रकार, दशाराहरु र एक व्यक्तिको
उपर्याही । त्यसैले काची, बढीआमा कोठामा प्रतियोगिता
उत्तराहारु वाचाउँदा तिहानगरद्वारा २०७९, मा
प्रकाशित यस 'एउटा प्रश्न' अन्तिम समाजका
साहित्य र धर्मात्मक साहित्यका लघुकथारु
साहि उत्कृष्ट र धर लाग्ना छन् र छन् समाजका
लाग्ने मागदर्शक । लघुकथाकार हेमलता उपेतीले
के प्रश्नरूप भन्ने र धर्मात्मक भन्ने । छोरो सहमत भएकोमा
वर्णने ।

हजारै युहरु जित्युभद्रा महत्वपूर्ण कुरा हो । सम्बन्धलाई
देखिने सम्बन्ध सबै सत्य हुन्दैन र सत्य कुरा प्रायः
देखिन्दैन । गढिराइमा डुकुकी मारेको मितो, गीत, फिल्म,
साहित्य वा स्मृतिले जानेको यो घटना हुन्दैन र भयो बत्ती
सम्बन्धमा कोठामा भयो । तर, यो पटकै ठिक होइन
किताबसहित दद्द बटा लघुकथा समेटिएका छन् ।

यो यथार्थ र सत्य कुरा हो । मेरो धर अथवा मेरो समाजका
मात्र होइन, सम्भूर्ण भयो । काटी रामाको लाग्ने र भयो । स्वतन्त्रता र
सम्बन्ध भयो । तर, यो पटकै ठिक होइन
किताबसहित दद्द बटा लघुकथा समेटिएका छन् ।

यो यथार्थ र सत्य कुरा हो । मेरो धर अथवा मेरो समाजका
मात्र होइन, सम्भूर्ण भयो । काटी रामाको लाग्ने र भयो । स्वतन्त्रता र
सम्बन्ध भयो । तर, यो पटकै ठिक होइन
किताबसहित दद्द बटा लघुकथा समेटिएका छन् ।

यो यथार्थ र सत्य कुरा हो । मेरो धर अथवा मेरो समाजका
मात्र होइन, सम्भूर्ण भयो । काटी रामाको लाग्ने र भयो । स्वतन्त्रता र
सम्बन्ध भयो । तर, यो पटकै ठिक होइन
किताबसहित दद्द बटा लघुकथा समेटिएका छन् ।

यो यथार्थ र सत्य कुरा हो । मेरो धर अथवा मेरो समाजका
मात्र होइन, सम्भूर्ण भयो । काटी रामाको लाग्ने र भयो । स्वतन्त्रता र
सम्बन्ध भयो । तर, यो पटकै ठिक होइन
किताबसहित दद्द बटा लघुकथा समेटिएका छन् ।

यो यथार्थ र सत्य कुरा हो । मेरो धर अथवा मेरो समाजका
मात्र होइन, सम्भूर्ण भयो । काटी रामाको लाग्ने र भयो । स्वतन्त्रता र
सम्बन्ध भयो । तर, यो पटकै ठिक होइन
किताबसहित दद्द बटा लघुकथा समेटिएका छन् ।

यो यथार्थ र सत्य कुरा हो । मेरो धर अथवा मेरो समाजका
मात्र होइन, सम्भूर्ण भयो । काटी रामाको लाग्ने र भयो । स्वतन्त्रता र
सम्बन्ध भयो । तर, यो पटकै ठिक होइन
किताबसहित दद्द बटा लघुकथा समेटिएका छन् ।

यो यथार्थ र सत्य कुरा हो । मेरो धर अथवा मेरो समाजका
मात्र होइन, सम्भूर्ण भयो । काटी रामाको लाग्ने र भयो । स्वतन्त्रता र
सम्बन्ध भयो । तर, यो पटकै ठिक होइन
किताबसहित दद्द बटा लघुकथा समेटिएका छन् ।

यो यथार्थ र सत्य कुरा हो । मेरो धर अथवा मेरो समाजका
मात्र होइन, सम्भूर्ण भयो । काटी रामाको लाग्ने र भयो । स्वतन्त्रता र
सम्बन्ध भयो । तर, यो पटकै ठिक होइन
किताबसहित दद्द बटा लघुकथा समेटिएका छन् ।

